

"מגן חינוך" – נייר עמדה עבור הורים וצוות חינוכי

בחודשים האחרונים, מציעות יותר ויותר רשויות מקומיות לבתי ספר להצטרף לתוכנית "מגן לחינוך". התוכנית מציעה לדגום את כלל התלמידים באופן שוטף, בכדי לנטר כל אפשרות של התפרצות, לאתר את הילדים שנדבקו, ובכך לתרום למאמץ הלאומי להפחתת נטל התחלואה. ע"פ החלטת משרד החינוך, השתתפות בתי הספר בתוכנית מותנית בהסכמת ההורים. אנו מבקשים במסמך זה לתאר את משמעויות התוכנית, ואת עמדתה המקצועית של המועצה.

1. רקע

ארגון הבריאות העולמי (WHO) והמרכז האמריקאי והאירופאי לבקרת מחלות (ECDC, CDC) הצהירו כי בתי הספר הם המקום הבטוח ביותר לילדים בזמן המגפה, וכי בראייה רחבה של בריאות ורווחה, סגירת בתי הספר צריכה להיות האמצעי האחרון שנוקטת מדינה במאבק בקורונה. ישראל היא בין "שיאניות" העולם בסגירת בתי הספר בזמן המגפה, כלומר, פרק הזמן הכולל מתוך תקופת המגפה בו היו בתי הספר סגורים עד כה הוא מהגדולים בעולם המערבי. את תוכנית "מגן חינוך" יש לבחון על רקע הניסיון להחזיר לילדים שיגרת לימודים.

2. הסכנה לילדים

הסיכון בילדים למחלה קשה או תמותה בעקבות הקורונה נמוך פי 2-3 משפעת עונתית. בשוודיה, שם כמעט כל מערכת החינוך הייתה פתוחה לאורך כל המגפה (כיתות א'-י'), לא נפטר ולו ילד אחד. בנוסף, רוב הילדים כלל לא מפתחים סימפטומים.

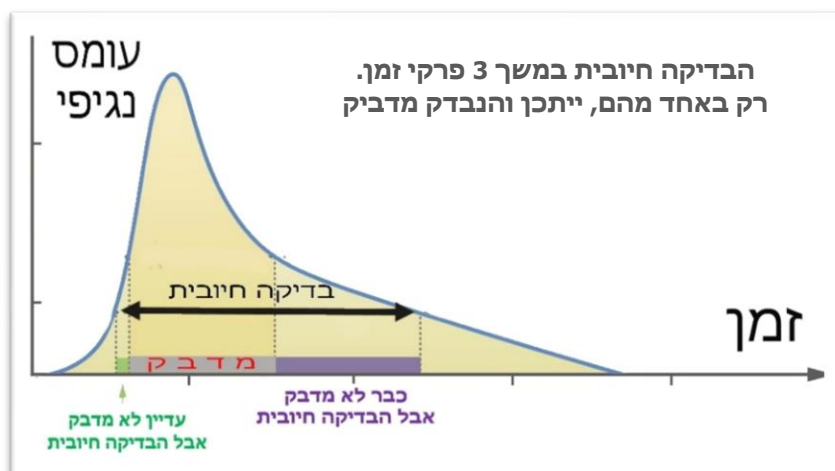
מספר מומחים בישראל הכריזו כי ה"מוטציה הבריטית" פוגעת יותר בילדים, אך תחזיות אלה התבססו על מידע שגוי, ובפועל (למרבה השמחה) – לא התממשו. שני תחקירים שפורסמו בזמן הגל השלישי חשפו כי כל הילדים המאושפזים במצב קשה במחלקות הקורונה אינה מאושפזים בשל קורונה (אלא מסיבות אחרות), וכי 70% מהילדים המאושפזים במצב קל-בינוני, אושפזו אף הם מסיבות שאינם קשורות לקורונה (גילוי הקורונה היה מקרי). כך, הסתבר שבשיא הגל השלישי היו מאושפזים בישראל כ-10 ילדים במצב קל-בינוני בשל הקורונה, מספרים נמוכים משמעותית מתחלואת החורף הרגילה בילדים.

3. הדבקה בבתי הספר

בתחילת המגפה חששו מומחים כי בתי הספר הם "מנוע הדבקה" המאיצים את מקדם הדבקה. מחקרים חוזרים בעולם וכן נתוני מרכז השליטה של משרד החינוך, הראו באופן חד-משמעי כי לא כך: 85% מהילדים המאומתים בישראל – כלל לא נדבקו בבית הספר. מחקרים נוספים הראו כי בניגוד לשפעת, ילדים נדבקים פחות ממבוגרים ואף מדביקים פחות ממבוגרים. מחקר שבחן 191 מדינות לא מצא כל קשר בין פתיחה או סגירה של מערכת החינוך להגברת התחלואה. נתונים אלה שכנעו את ממשלות המערב לפתוח את בתי הספר ולתמוך בחזרה לשגרת לימודים פרונטאליים, ללא התניה בבדיקות ואף ללא התניה בחיסון המורים.

4. משמעות בדיקות המטוש (PCR)

בדיקת ה-PCR מזהה מקטעים מנגיף הקורונה. הבדיקה אינה יכולה לזהות האם הנגיף פעיל, אלא מעידה באופן חלקי על כמות הווירוס. בהתאם, מחקרים בעולם מצאו שלמרות שאדם יכול להדביק במהלך ימים ספורים בלבד לאחר שנדבק, תשובת בדיקת ה-PCR תראה תוצאה חיובית משך זמן ארוך, הרבה אחרי שהמטופל כבר אינו מדביק. כלומר, תוצאת בדיקה חיובית באדם ללא סימפטומים אינה בהכרח מעידה על מחלה פעילה בהווה. היא יכולה להעיד על מחלה שארעה לפני כחודש, חודשיים ויותר. כיוון שעל-פי התוכנית ייבדקו כיתות שלמות יחדיו לאיתור

מאובחן יחיד - הסיכוי שכיתה בריאה לחלוטין תישלח לבידוד הוא משמעותי.

ראוי לציין, כי אחוז מסוים מהבדיקות יוצא חיובי בשגגה (מכונה False Positive), כך שילד שאינו נושא את הנגיף מקבל תשובה חיובית. במצב זה, שוב ייגזר בידוד על משפחות רבות, ללא כל סיבה טובה.

5. צורת ההתנהלות הנגזרת מ"מגן חינוך"

כאשר ילד מקבל תשובת בדיקה חיובית, כל ילדי הקפסולה/כיתה שלו מבודדים לפרק זמן של 10-14 יום (בתלות בבדיקות נוספות). ע"פ נהלי משרד הבריאות, יש למנוע מגע בין הילד המאומת ושאר בני הבית לכל משך הבידוד. האחים והאחיות של הילד המאומת נדרשים אף הם לבידוד. הורים מחוסנים יכולים להמשיך לעבוד, אלא אם הילדים זקוקים לליווי בבידוד. בפועל, בבתי ספר המשתתפים כבר בתוכנית "מגן חינוך", התרחשו בידודים רבים של כיתות שלמות, קושי לקיים שגרת לימודים ואבדן ימי עבודה רבים של ההורים, בין אם הם מחוסנים או לא.

חשוב לציין כי אותם ילדים מאומתים נטולי תסמינים, אינם מהווים סיכון של ממש, במיוחד כעת, כאשר אוכלוסיות הסיכון חוסנו ברובן המכריע. ללא "מגן חינוך", היו ילדים אלו ממשיכים בשגרת חייהם ללא כל הפרעה וללא תוצאות שליליות לסביבתם.

6. השלכות חינוכיות, פסיכולוגיות וחברתיות

ארגוני הבריאות המובילים בעולם כבר קבעו חד-משמעית – סגירת בתי הספר והפרעה לתוכניות הלימודים הן בעלי השלכות עצומות על [בריאותם הפיזית והנפשית](#) של הילדים כמו גם על התפתחותם הקוגניטיבית [ועתידם הכלכלי והמקצועי](#). בכל העולם, כמו גם בישראל, נצפו [מגמות מדאיגות של עלייה](#) בשיעורי דיכאון וחרדה, הפרעות אכילה, השמנה, שימוש בחומרים ממכרים, אלימות, פגיעות עצמיות, וניסיונות אובדניים. הפגיעה בשגרת החיים ובמסגרת החינוך הינה בעלת השפעות קשות על התפתחות הילדים בכל הגילאים.

משמעות הרסנית יש גם ל"ארוע" בו מתגלה ילד "חיובי". התוצאה היא בידוד של 12-30 ילדים, ובמידה והילדים זקוקים לליווי בבידוד – גם הוריהם. במצב זה, צפויים כעס ותסכול מובנים של המשפחות שיופנו לבידוד, חיפוש "שעיר לעזאזל" ונידוי חברתי. קל לשער את תגובות ילדי הכיתה והוריהם לאותו ילד ומשפחתו שהובילו (ללא כל אשמה מצידם) לבידוד והשבתת הלימודים, כמו גם פגיעה אפשרית ביכולת הפרנסה של עשרות משפחות. בנימה אישית, אנו מציעים לכל אחד מקוראי מסמך זה לדמיין כי ילדו שלו הוא זה שנמצא חיובי, בכדי להבין עד כמה מועטה השליטה שיש לכל אדם על סיכויו להידבק, אל מול הכעס והאחריות שיוטלו עליו.

7. סיכום ועמדת המועצה

אין לשלול אפשרות לתרומה מסוימת של "מגן חינוך" להפחתת מספר המאומתים בישראל. עם זאת, הדבר **לא יתרום להפחתת התחלואה** (כיוון שילדים כמעט ואינם חולים, והמבוגרים מחוסנים ברובם המכריע), ועלול להוות פגיעה מתמשכת בתהליכי החזרה לשגרה והנורמליזציה של הילדים והחברה כולה.

מטרתה המוצהרת של התוכנית היא לאפשר חזרה בטוחה ללימודים. **באופן פרדוקסאלי, דווקא תוכנית זו היא שמסכנת את החזרה ללימודים** בשל בידודים בלתי-מוצדקים חוזרים ומאידיך, לא תורמת כלל לעניין הבטיחות. יש לציין ולהדגיש שלנוכח השפעתה המינימאלית של הקורונה על ילדים, נראה שמרחב בית-הספר בטוח דיו גם ללא התערבות זו. הגברת נוספת של בטיחות יכולה להיווצר ע"י אוורור הכיתות ועידוד למידה בחוץ, דברים שמזג האוויר הישראלי מאפשר לנו ברוחב יד וכמובן היגיינת ידיים המומלצת תמיד.

למרות כוונתו החיובית, "מגן חינוך" סובל ממגרעות משמעותיות ו**נוקיו רבים מתועלתו**: זהו כלי בלתי-יעיל כיוון שבתי-הספר אינם מקור משמעותי להתפרצויות, אך חמור מכך – הניסיונות לשלוט בתחלואה באמצעות בתי-הספר משמעה הקרבת רווחתם של הילדים ושימוש בהם כקו-ראשון במאבק בקורונה. נתוני המחקר מראים חד-משמעית: הנזק לילדים מהפגיעה במסגרת הלימודים חמור לאין-שיעור מהנזק האפשרי מקורונה. בתי הספר צריכים להיות **האחרונים להיסגר והראשונים להיפתח במלואם**, תוך שמירת כללים נדרשים. המאבק בתחלואת הקורונה יכול להתנהל במישורים רבים ושונים, אך עמדת המועצה, בדומה לגופי הבריאות הגדולים בעולם, היא **כי יש לעשות כל מה שניתן על מנת להימנע מפגיעה במערכת החינוך ובילדים**.

"מגן חינוך" אינו מגן אמיתי.

ביוצרו אשליה של הגנה, הוא מהווה חרב פיפיות ופוגע בחינוך ללא צורך.

DAVE ROSS

CDC Director: Schools 'one of the safest places' for kids during COVID

BY MYNORTHWEST STAFF
NOVEMBER 23, 2020 AT 12:29 PM

HEALTH AND SCIENCE

CDC director says schools can safely reopen without vaccinating teachers

PUBLISHED WED, FEB 3 2021 12:28 PM EST | UPDATED WED, FEB 3 2021 8:38 PM EST

Berkeley Lovelace Jr.
@BERKELEYJR

SHARE f t in e

מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

חברי המועצה*

(לפי סדר א-ב)

פרופ' אמנון להד

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה. מנהל החוג לרפואת משפחה באוני' העברית, ומשמש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. סגן דיקן אקדמיה-רפואת משפחה באוני' העברית. רופא משפחה בירושלים.

פרופ' עמוס אדלר

פרופסור לרפואה בחוג לאפידמיולוגיה ורפואה מונעת, מומחה ברפואת ילדים ומיקרוביולוגיה קלינית. מנהל המעבדה המיקרוביולוגית במרכז הרפואי סוראסקי ת"א, גזבר האיגוד הישראלי למחלות זיהומיות.

פרופ' רצף לוי

פרופסור בב"ס לניהול באוני' MIT בבוסטון, דוקטור בחקר ביצועים מאוני' קורנל. רס"ן (מיל') בתחום המבצעים המיוחדים בחיל מודיעין, מומחה לניהול סיכונים מערכת, פיתוח והטמעת מודלי אנליטיקה לחיזוי סיכונים בגופי ממשל ומע' בריאות. יועץ לגיבוש פרוטוקולים וקבלת החלטות בניהול מגפת הקורונה למספר גופי ממשל בארה"ב.

פרופ' אשר אלחיאי

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה ובמנהל ציבורי. כיהן כמנהל בית חולים "מאיר", מנהל מחוז מרכז ב"כללית", וכן כמנכ"ל קופת-חולים מאוחדת. שימש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. רופא משפחה בנגב.

פרופ' זהבה סולומון

פרופסור לעבודה סוציאלית, כלת פרס ישראל ופרס אמ"ת. סא"ל במיל', חוקרת אפידמיולוגיה פסיכיאטרית, שימשה ראש ב"ס לעבודה סוציאלית באוני' תל-אביב, מומחית בינלאומית בתחום טראומה נפשית, חברת ועדה ב-DSM (ספר האבחנות הפסיכיאטרי).

פרופ' עליאן אלקרינאי

פרופסור לעבודה סוציאלית, שימש כנשיא מכללת אחוה, וראש החוג לעבודה סוציאלית באוני' בן-גוריון וכדיקן ב"ס לעבודה סוציאלית באוני' ממוריאל בקנדה. יו"ר עמותת "ליאלי" לקידום החינוך והרווחה בחברה הבדואית. חתן פרס Killam וממדליקי המשואות בטקס יום העצמאות 2013.

דר' יפעת עבדי-קורק

מומחית באפידמיולוגיה וביולוגיה מולקולארית, שימשה כיועצת ועדת סל התרופות בנושא טכנולוגיות רפואיות וכחוקרת בכירה במרכז הישראלי להערכת טכנולוגיות רפואיות במכון גרטנר, מנהלת המחקר והאקדמיה של אסותא מרכזים רפואיים.

דר' אורנה בלונדהיים

מומחית ברפואת ילדים ונאוטולוגיה וכן למנהל מערכות בריאות. שימשה כמנהלת בית החולים לילדים "שניידר" וכן כמנהלת בית החולים "העמק" בעפולה.

דר' ברוריה עדיני

PhD במנהל מערכות בריאות, מכהנת כראש החוג לניהול מצבי חירום ואסון באוניברסיטת תל אביב. לשעבר ראש ענף היערכות לחירום בצה"ל (סא"ל) ויועצת בכירה של האגף לשעת-חרום של משרד הבריאות.

פרופ' צבי בנטואיץ'

פרופסור לרפואה, מומחה לרפואה פנימית, אימונולוגיה ומחלות זיהומיות, שימש כמנהל מחלקה פנימית, חלוץ רפואת האיידס בישראל. ראש המרכז למחלות טרופיות ואיידס באוני' בן-גוריון, נשיא עמותת נאלא למניעת זיהומים בארצות מתפתחות וחבר הנהלת "רופאים לזכויות אדם".

פרופ' איתן פרידמן

פרופסור לרפואה בחוג לגנטיקה ובייכמיה, מומחה ברפואה פנימית ובגנטיקה רפואית, PhD ממכון קרוליןסקה בשבדיה. הקים את היחידה האונקו-גנטית והמרפאה לנשים בסיכון גבוה בבית החולים שיבא, משמש כיו"ר ועדת הלסינקי העליונה של משרד הבריאות.

פרופ' צביקה גרנות

פרופסור לאימונולוגיה ובפולטה לרפואה באוני' העברית. מומחה בינלאומי בתחום מחקר הניוטרופילים, עוסק בפיתוח גישות חדשות לאימונותרפיה.

פרופ' אהרן צ'חנובר

פרופסור לבייכמיה, רופא, חתן פרס נובל לכימיה (והמדען הישראלי הראשון שזכה בפרס), חתן פרס ישראל ופרס אמ"ת. שימש כמנהל מכון המחקר למדעי הרפואה בטכניון, חבר באקדמיה הישראלית והאמריקאית למדעים וכן באקדמיה האפיפיורית למדעים.

פרופ' ערן דולב

פרופסור לרפואה, לרפואה צבאית ולהיסטוריה רפואית, מומחה לרפואה פנימית, מנהל מערכות בריאות וכן לאתיקה ברפואה. שימש כקצין רפואה ראש, כמנהל מחלקה פנימית, וכיו"ר לשכת האתיקה של ההסתדרות הרפואית וראש וועדת האתיקה של אוני' תל-אביב.

פרופ' אודי קימרון

ראש החוג לאימונולוגיה ומיקרוביולוגיה קלינית באוני' תל אביב. מומחה לתאי T, חיסונים רירניים, הנדסה גנטית של נגיפי חיידקים, ו-CRISPR. פרסם מאמרים בעיתוני היוקרה Cell Science, Nature ו-ERC. שותף בהקמת מעבדות לבדיקות קורונה.

דר' מיכל חמו לוטם

רפואת ילדים המתמחה במנהיגות וניהול, ובחדשנות רפואית. כיהנה כסגנית נשיא לחדשנות במרכז הרפואי שיבא, וכחברה במועצה המייעצת לראש הממשלה לנושאי כלכלה וחברה. ייסדה את ארגון בטרם לבטיחות ילדים, וכן את 'אוישיה' - נשים מובילות בריאות'. זוכת פרס ראש הממשלה על תרומה מיוחדת לילדים.

דר' אמיר שחר

מומחה לרפואה פנימית, קרדיולוגיה, רפואה דחופה ומנהל רפואי. מג"ד (מיל') בתותחנים, מחלוצי הרפואה הדחופה בארץ. הקים וניהל את המחלקה לרפואה דחופה בב"ח שיבא, היה סגן-מנהל בב"ח מאיר וכיום מנהל מל"ד לניאדו. ממקימי החוג לרפואה דחופה באוני' תל-אביב.

דר' יואב יחזקאלי

מומחה לרפואה פנימית ומנהל רפואי. מרצה בחוג לניהול מצבי חרום ואסון באוני' ת"א. סא"ל במיל', ממקימי צוות הטיפול במגיפות ותוכניות הערכות לאירוע ביולוגי חריג. כיהן כסגן מנהל בב"ח, רופא מחוז, מנהל מחוז ומנהל אגף בקופות חולים. מנהל רפואי בחברות הונק, רופא משפחה.

פרופ' מרדכי שני

פרופסור לרפואה, מומחה ברפואה פנימית. חתן פרס ישראל. כיהן כמנכ"ל משרד הבריאות ומנהל בב"ח שיבא, וכן כיו"ר ועדת התרופות. ייסד וניהל את בית הספר לבריאות הציבור באוני' תל-אביב, וכן הקים וניהל את המכון הלאומי לחקר מדיניות הבריאות.

פרופ' רבקה כרמי

פרופסור לרפואה, מומחית ברפואת ילדים, נאוטולוגיה וגנטיקה רפואית. כיהנה כמנהלת המכון הגנטי בב"ח סורוקה, דיקן הפקולטה למדעי הרפואה באוני' בן-גוריון, יו"ר איגוד דיקאני בתי-הספר לרפואה, נשיאת אוני' בן-גוריון וכיו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות.

פרופ' אסא כשר

פרופסור אמריטוס לאתיקה ומקצועית ולפילוסופיה. חתן פרס ישראל לפילוסופיה. חבר האקדמיה האירופאית למדעים ואומנויות. כתב עשרות קודים אתיים ממלכתיים וציבוריים, וביניהם את הקוד האתי הצבאי, כמו גם שימש כחבר בוועדות ממלכתיות ציבוריות רבות.

